

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 24. jaanuar 2024
(OR. en)

5785/24

Institutsioonidevaheline
dokument:
2024/0009(NLE)

UD 12
COMER 16
MED 7
WTO 11

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	23. jaanuar 2024
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2024) 19 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Euroopa-Vahemere piirkonna lepinguga (millega luuakse assotsiatsioon ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Egiptuse Araabia Vabariigi vahel) moodustatud assotsiatsiooninõukogus seoses nimetatud lepingu protokoll nr 4 (mis käsitleb mõiste „päritolustaatussega tooted” määratlust ja halduskoostöö meetodeid) muutmisega

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2024) 19 final.

Lisatud: COM(2024) 19 final

Brüssel, 23.1.2024
COM(2024) 19 final

2024/0009 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Euroopa-Vahemere piirkonna lepinguga (millega luuakse assotsiatsioon ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Egiptuse Araabia Vabariigi vahel) moodustatud assotsiatsiooninõukogus seoses nimetatud lepingu protokoll nr 4 (mis käsitleb mõiste „päritolustaatusega tooted” määratlust ja halduskoostöö meetodeid) muutmisega

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolevas ettepanekus käsitletakse otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel ELi-Egiptuse assotsiatsioonilepingu assotsiatsiooninõukogus võetav seisukoht seoses ELi-Egiptuse assotsiatsioonilepingu protokolli nr 4 muutmise otsuse kavandatud vastuvõtmisega.

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. Euroopa-Vahemere piirkonna leping, millega luuakse assotsiatsioon ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Egiptuse Araabia Vabariigi vahel

Ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Egiptuse Araabia Vabariigi vahel assotsiatsiooni loomiseks sõlmitud Euroopa-Vahemere piirkonna lepingu¹ (edaspidi „leping“) eesmärk on luua tingimused kaupade, teenuste ja kapitali liikumise järkjärguliseks liberaliseerimiseks. Leping jõustus 1. juunil 2004.

2.2. Assotsiatsiooninõukogu

Lepingu artikli 74 alusel moodustatud assotsiatsiooninõukogu võib otsustada muuta protokolli nr 4 (mõiste „päritolustaatusega tooted“ määratluse ja halduskoostöö meetodite kohta) sätteid (protokolli nr 4 artikkel 3²). Assotsiatsiooninõukogu teeb oma otsused ja esitab soovitusel lepinguosaliste omavahelisel kokkuleppel (assotsiatsioonilepingu artikkel 76).

2.3. Assotsiatsiooninõukogu kavandataav akt

Assotsiatsiooninõukogu võtab oma järgmisel istungil või kirjavahetuse teel kavakohaselt vastu otsuse protokolli nr 4 (mis käsitleb mõiste „päritolustaatusega tooted“ määratlust ja halduskoostöö meetodeid) sätete muutmise kohta (edaspidi „kavandataav akt“).

Kavandataava akti eesmärk on teha kaks muudatust protokolli nr 4 (mis käsitleb mõiste „päritolustaatusega tooted“ määratlust ja halduskoostöö meetodeid), nagu on kirjeldatud 3. jaos.

Kooskõlas lepingu artikli 76 lõikega 2 muutub kavandataav akt lepinguosalistele siduvaks.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Üldine taust

Euroopa-Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondlik konventsioon (edaspidi „konventsioon“) sisaldab sätteid nende kaupade päritolu kohta, millega kaubeldakse konventsiooniosaliste vahel sõlmitud asjaomaste lepingute alusel. EL ja Egiptus kirjutasid konventsioonile alla vastavalt 15. juunil 2011 ja 9. oktoobril 2013.

¹ ELT L 304, 30.9.2004, lk 39.

² ELT L 334, 22.12.2015, lk 64.

EL ja Egiptus andsid konventsiooni heakskiitmiskirjad konventsiooni hoiulevõtjale üle vastavalt 26. märtsil 2012 ja 23. aprillil 2014. Konventsiooni artikli 10 lõike 2 kohaselt jõustus seega konventsioon ELi ja Egiptuse suhtes vastavalt 1. mail 2012 ja 1. juunil 2014.

Konventsiooni artikli 6 kohaselt võtavad kõik konventsiooniosalised vajalikke meetmeid, et tagada konventsiooni tulemuslik kohaldamine. Selleks peaks ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Egiptuse Araabia Vabariigi vahelise assotsiatsioonilepinguga moodustatud assotsiatsiooninõukogu võtma vastu otsuse, millega lisatakse protokoll nr 4 (mis käsitleb mõiste „päritolustaatusega tooted” määratlust ja halduskoostöö meetodeid) konventsiooni reeglid. Selleks lisatakse protokoll nr 4 viide konventsioonile, mis muudab konventsiooni kohaldatavaks.

Samal ajal on konventsiooni muutmise protsess andnud tulemuseks uued ajakohasemad ja paindlikumad päritolureeglid. Konventsiooniosalised võtsid otsuse konventsiooni ametliku muutmise kohta ühehäälselt vastu 7. detsembril 2023. Muudetud konventsiooni hakatakse kohaldama alles 1. jaanuaril 2025 .

Seda arvesse võttes esitas Egiptus taotluse hakata alternatiivina praegustele konventsioonireeglitele võimalikult kiiresti kohaldama uusi päritolureegleid, kuni konventsiooni muutmise protsess lõpule jõuab. Seda taotlust on selgitatud allpool.

Üleminekuaja reeglite üldine kohaldamine

EL ja Egiptus kohaldavad alternatiivseid päritolureegleid (nn üleminekureeglid) ajutiselt, vabatahtlikult ja kahepoolset kuni konventsiooni muudatuse jõustumiseni. Need reeglid on mõeldud kohaldamiseks alternatiivina konventsiooni reeglitele, mis ei piira konventsiooniosaliste vahel sõlmitud asjaomastes lepingutes ja muudes seotud kahepoolsetes lepingutes kokkulepitud põhimõtete rakendamist. Seega ei ole nende kohaldamine ettevõtjate jaoks, kes soovivad konventsioonipõhise sooduskohtlemise asemel kasutada alternatiivsetest reeglitest tulenevaid soodustusi, mitte kohustuslik, vaid vabatahtlik. Nende reeglitega ei muudeta konventsiooni, mis jääb konventsiooniosaliste vahel kohaldatavaks, ega konventsiooniosalistele konventsiooniga ettenähtud õigusi ja kohustusi.

Alates 1. septembrist 2021 on liidu ja konventsiooniosaliste vahel juba jõustunud päritolureegleid käsitlevate kahepoolsete protokollide võrk, mis muudab üleminekureeglid kohaldatavaks³. Üleminekuaja päritolureeglite rakendamise protsess koostöös ülejäänud konventsiooniosalistega edeneb sedavõrd, kuivõrd osalised edenevad vastuvõtmismenetluse lõpuleviimisega. See võrk võimaldab üleminekureegleid kohaldavate lepinguosalistel omavahel kumulatsiooni kasutada.

2021. aasta alguses saatis EL Egiptusele ettepaneku⁴ võtte vastu alternatiivsed päritolureeglid. Tollikoostöö allkomitee viimasel koosolekul 18. oktoobril 2022 Kairos teatas Egiptus ELile, et reeglid võeti vastu ühe reservatsiooniga A liite artikli 8 lõike 4 joonealuse märkuse kohta⁵. Seetõttu on vaja esitada uus ettepanek ilma selle joonealuse märkuseta. Joonealuse märkuse väljajätmise tõttu tuleb mõlema lepinguosalise eksportijatel märkida diagonaalse kumulatsiooni korral

³ ELT C 51, 10.2.2023, lk 1.

⁴ ST 11999/20, 27. november 2020, ja ST 11075/20: <http://register.consilium.europa.eu>

⁵ Lepinguosalsed lepivad kokku, et nad loobuvad kohustusest lisada päritolutõendile artikli 8 lõikes 3 osutatud märke.

päritolutõenditele ühiste partnerite nimed. Sellel on eksportijatele piiratud mõju ning see võimaldab neil saada kasu ELi ja Egiptuse vahelistest üleminekuaja päritolureeglitest.

Euroopa-Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondliku konventsiooniga kehtestatud reeglite ja üleminekuaja päritolureeglite vaheline läbilaskvus

Üleminekureeglitega nähakse ette kahe päritolureeglite süsteemi vaheline läbilaskvus, võimaldades väljastada tagasiulatuvalt päritolutõendeid konventsiooniga kehtestatud reeglite kohaselt välja antud tõendi alusel, tingimusel et asjaomased tooted vastavad mõlema reeglistiku nõuetele. (Artikli 21 lõike 1 punkt d).

Pärast seda, kui teised Euroopa-Vahemere piirkonna konventsiooniosalised olid omavahel kohaldanud üleminekuaja päritolureegleid paralleelselt konventsiooni reeglitega, juhtisid sidusrühmad komisjoni tähelepanu asjaolule, et kahe reeglistiku paralleelne rakendamine takistab üleminekureeglite nõuetekohast kohaldamist, kuna läbilaskvuse kohaldamine konventsiooni ja üleminekuaja päritolureeglite vahel vastavalt üleminekureeglitele on keeruline.

Üleminekureegleid kohaldavad konventsiooniosalised leppisid kokku, et konventsiooni päritolureeglite kohaselt välja antud päritolutõendit käsitatakse *automaatselt* kehtivana vastavalt päritolureeglitele, kui täidetud on järgmised kolm tingimust:

- (1) Läbilaskvus **ei tohiks** olla võimalik, kui päritolustaatuse saamiseks kohaldatakse kumulatsiooni materjaliga (või töötlusega), mis pärineb Euroopa-Vahemere piirkonna konventsiooniosalisest riigist (või töötlusega, mis on tehtud sellises riigis), kes ei kohalda üleminekureegleid või kelle puhul kumulatsioon ei ole võimalik.
- (2) Läbilaskvus peaks piirduma toodetega, mille suhtes kohaldatakse konventsioonis sätestatud reeglitest leebemaid üleminekureegleid.
- (3) Üleminekureeglite alusel võib päritolustaatusega toodetena käsitada üksnes tooteid, mis vastavad konventsioonis sätestatud päritolureeglitele.

See lähenemisviis nõuaks, et EL ja tema partnerid, kes kohaldavad üleminekuaja päritolureegleid, muudaks erinevaid kahepoolseid kaubanduskokkuleppeid, täpsemalt kahepoolsetele kaubanduslepingutele lisatud päritolureegleid käsitlevaid protokolle (päritolureegleid käsitleva protokolliga A liite artikli 8 lõike 1 punkt b).

Egiptus soovib, et uutes alternatiivsetes reeglites oleks läbilaskvus kohe automaatselt ette nähtud.

Seisukoha, mille EL assotsiatsiooninõukogus võtab, peaks kindlaks määrama nõukogu.

Kavandatud muudatused on kehtivat konventsiooni puudutavas osas tehnilist laadi ega mõjuta praegu jõus oleva päritolureegleid käsitleva protokolliga sisu. Seetõttu ei ole nende muudatuste mõju vaja hinnata.

3.1. Alternatiivsete päritolureeglite üksikasjad

Kavandatud muudatused, mis puudutavad alternatiivseid päritolureegleid, mida EL ja 13 partnerit⁶ juba 1. septembrist 2021 alates kohaldavad, lisavad paindlikkust ja ajakohasemaid elemente, mille liit on juba kokku leppinud muudes kahepoolsetes lepingutes (ELi-Kanada laiaulatuslik majandus- ja kaubandusleping, ELi-Vietnami vabakaubandusleping, ELi-Jaapani majanduspartnerlusleping, ELi – Lõuna-Aafrika Arenguühenduse majanduspartnerlusleping) ja soodustuskavades (üldine soodustuste süsteem). Peamised muudatused on järgmised.

a) Täielikult saadud või toodetud tooted – laevadega seotud tingimused

Alternatiivsetes reeglites sisalduvad laevadega seotud tingimused (üleminekureeglite artikli 3 lõige 2) on lihtsamad ja paindlikumad. Kehtiva tekstiga (Euroopa-Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondliku konventsiooni I liite artikli 4 lõige 2) võrreldes on teatavad tingimused välja jäetud (s.o erinõuded meeskonnale); teisi on lõdvendamise eesmärgil muudetud (omand).

b) Piisav töö või töötlus – keskmise alusel

Eksportijad võivad kavandatavate alternatiivsete reeglite (üleminekureeglite artikkel 4) alusel taotleda tolliasutustelt luba arvutada tehasehind ja päritolustaatuseta materjalide väärtus keskmise väärtusena, et võtta arvesse kulude ja valuutakursside kõikumisi. See peaks tagama eksportijatele parema prognoositavuse.

c) Lubatud hälve

Kehtiv piirmäär (Euroopa-Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondliku konventsiooni I liite artikkel 5) on 10 % toote tehasehinnast.

Kavandatud teksti (üleminekureeglite artikkel 5) kohaselt on piirmäär põllumajandustoodete puhul 15 % toote puhasmassist ja tööstustoodete puhul 15 % toote tehasehinnast.

Massi alusel kindlaksmääratud piirmäär on objektiivsem kriteerium ja 15 % künnis peaks tagama piisavalt leebema kohtlemise. Sellega tagatakse samuti, et kaupade rahvusvaheline hinnakõikumine ei avalda mõju põllumajandustoodete päritolule.

d) Kumuleerimine

Kavandatud tekstis (üleminekureeglite artikkel 7) säilitatakse diagonaalne kumulatsioon (Euroopa-Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondliku konventsiooni I liite artikkel 3) kõikide toodete puhul tingimusel, et kumulatsioonis osalevad partnerid aktsepteerivad samu alternatiivseid päritolureegleid. Peale selle nähakse kõigi toodete, välja arvatud harmoneeritud süsteemi (edaspidi „HS“) gruppides 50–63 loetletud tekstiil- ja rõivatoodete puhul ette üldine täielik kumulatsioon.

HSi gruppidesse 50–63 kuuluvate toodete jaoks nähakse ette kahepoolne täielik kumulatsioon. Lisaks võivad liit ja Egiptus leppida kokku, et üldist täielikku kumulatsiooni kohaldatakse ka HSi gruppidesse 50–63 kuuluvate toodete suhtes.

⁶ ELT C 51, 10.2.2023, lk 1.

e) Arvestuslik eraldamine

Praeguste reeglite (Euroopa-Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondliku konventsiooni I liite artikkel 20) kohaselt võivad tolliasutused lubada arvestuslikku eraldamist, kui „varude eraldi hoidmisest tekivad märkimisväärsed kulutused või olulised raskused“. Muudetud reegli (üleminekureeglite artikkel 12) kohaselt võivad tolliasutused lubada arvestuslikku eraldamist, „kui kasutatakse omavahel asendatavaid päritolustaatusesega ja päritolustaatuseta materjale.

Eksportija ei pea enam arvestusliku eraldamise loa taotlemisel põhjendama, et varude eraldi hoidmisest tekivad märkimisväärsed kulutused või olulised raskused; piisab, kui märkida, et kasutatakse samaväärseid materjale.

Mis puutub suhkrusse, mis on kas materjal või lõpptoode, siis ei pea päritolustaatusesega ja päritolustaatuseta varusid enam füüsiliselt eraldi hoidma.

f) Territoriaalsuse põhimõte

Kehtivate reeglite (Euroopa-Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondliku konventsiooni I liite artikkel 11) kohaselt võib teatavat tööd või töötlust teha teatavatel tingimustel väljaspool territooriumi, välja arvatud HSi gruppidesse 50–63 kuuluvate toodete (nt tekstiil) puhul. Kavandatavates reeglites (üleminekureeglite artikkel 13) tekstiil enam välja ei ole jäetud.

g) Mittemuutmine

Kavandatud mittemuutmise reegel (üleminekureeglite artikkel 14, millega asendatakse Euroopa-Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondliku konventsiooni I liite artikli 12 sätted otsevedude kohta) näeb ette suurema paindlikkuse päritolustaatusesega toodete liikumisel konventsiooniosaliste vahel. Sellega peaks välditama olukordi, kus tooted, mille päritolustaatuses ei ole kahtlust, jäetakse otseveo vorminõuete täitmata jätmise tõttu importimisel sooduskohtlemisest välja.

h) Tollimaksude tagastamise või tollimaksudest vabastamise keeld

Kehtivate reeglite (Euroopa-Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondliku konventsiooni I liite artikkel 14) kohaselt on üldine põhimõte, et toodete valmistamisel kasutatud materjalide tollimakse ei tagastata. Kavandatud reeglitega (üleminekureeglite artikkel 16) kaotatakse see tagastamiskeeld kõigi toodete puhul, välja arvatud HSi gruppidesse 50–63 kuuluvate toodete valmistamiseks kasutatavate materjalide puhul. Tekstiga on siiski ette nähtud ka mõningad erandid, mida kohaldatakse kõnealuste toodete puhul kehtiva tollimaksude tagastamise keelu suhtes.

i) Päritolutõend

Tekstis nähakse kahe nõutava dokumendi (EUR.1 ja EUR.MED) (Euroopa-Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondliku konventsiooni I liite artikkel 16) asemel ette üks päritolutõend (EUR.1 või päritoludeklaratsioon (üleminekureeglite artikkel 17)), mis lihtsustab oluliselt süsteemi. See peaks parandama nõuete täitmist ettevõtjate seas, aidates vältida keerukatest reeglitest tingitud vigu, ja hõlbustama tolliasutuste jaoks haldamist. See ei tohiks avaldada mõju päritolutõendite kontrollimise suutlikkusele, mis jääb samaks.

Kavandatavad reeglid (üleminekureeglite artikli 17 lõige 3) hõlmavad ka võimalust leppida kokku registreeritud eksportijate (REX) süsteemi rakendamises. Need ühises andmebaasis registreeritud eksportijad koostavad ise päritolukinnitused, ilma et nad peaksid läbima heakskiidetud eksportija

menetlust. Päritolukinnitusel on päritoludeklaratsiooni või liikumissertifikaadiga EUR.1 samaväärne õigusjõud.

Peale selle nähakse kavandatud reeglitega ette võimalus leppida kokku elektrooniliselt väljastatava ja/või esitatava päritolutõendi kasutamises.

Selleks et alternatiivsete reeglite alla kuuluvaid päritolustaatuses tooteid oleks võimalik eristada konventsiooni alla kuuluvatest päritolustaatuses toodetest, peavad alternatiivsete reeglite kohaselt koostatud sertifikaadid või arvedeklaratsioonid sisaldama avaldust, milles osutatakse kohaldatavatele reeglitele.

j) Päritolutõendi kehtivus

Tehakse ettepanek pikendada päritolutõendi kehtivusaega 4 kuult 10 kuule (üleminekureeglite artikkel 23 ja Euroopa-Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondliku konventsiooni I liite artikkel 23). Ka see peaks tagama leebemad tingimused päritolustaatuses toodete liikumiseks konventsiooniosaliste vahel.

3.2. Reeglid

3.2.1. Põllumajandustooted

a) Väärtus ja mass

Päritolustaatuseta materjalide piirnorme on siiani väljendatud ainult väärtuses. Uued piirnormid on massipõhised, et mitte võtta arvesse hindade ja vahetuskursi kõikumist (nt ex grupp 19, ex grupp 20 ning rubriigid 2105 ja 2106), ning välja on jäetud konkreetne suhkru piirmäär (nt grupp 8 või HSi rubriik 2202).

Alternatiivsete reeglitega on tõstetud massipõhist piirnormi (20 %-lt 40 %-le) ning mõne rubriigi jaoks on ette nähtud võimalus kasutada piirnormina kas väärtust või massi. HSi grupid ja rubriigid, mida kõnealune muudatus puudutab, on eelkõige ex 1302, 1704 (alternatiivse reegli kohaselt mass või väärtus), 18 (1806: alternatiivse reegli kohaselt mass või väärtus), 1901.

b) Kohandamine hankimismudelitega

Muude põllumajandustoodete (s.o taimeõlid, pähklid, tubakas) suhtes on kehtestatud paindlikumad reeglid, mis on kohandatud tegelikele majandusoludele, eelkõige HSi gruppide 14, 15, 20 (sh rubriik 2008), 23 ja 24 puhul. Alternatiivsete reeglite abil tagatakse tasakaal piirkondliku ja üleilmse hankimise vahel, nt gruppides 9 ja 12. Lihtsustatud on ka gruppide 4, 5, 6, 8 ja 11 ning ex grupi 13 suhtes kohaldatavaid reegleid (erandite vähendamine).

3.2.2. Tööstustooted (v.a tekstiil)

Kavandatud kompromiss sisaldab praeguste reeglitega võrreldes märkimisväärsed muudatusi:

- mitme toote puhul hõlmab kehtiv grupireegel kahekordset kumulatiivset tingimust. See on asendatud ühe tingimusega (HSi grupid 74, 75, 76, 78 ja 79);

- välja on jäetud suur hulk grupireeglist kõrvale kalduvaid erireegleid (HSi grupid 28, 35, 37, 38 ja 83). See horisontaalsem lähenemisviis toob kaasa lihtsustused ettevõtjate ja tolli jaoks;

- alternatiivse reegli lisamine kehtiva grupireegli alla, millega antakse eksportijatele rohkem valikuvõimalusi päritolukriteeriumi täitmiseks (grupid 27, 40, 42, 44, 70, 83, 84 ja 85).

Kõigi nende muudatuste tulemuseks on uuendatud ja ajakohastatud reeglid, mis üldiselt lihtsustavad tootele päritolustaatus saamiseks vajaliku kriteeriumi täitmist. Lisaks on eksportijate jaoks täiendavaks lihtsustuseks eespool nimetatud võimalus arvutada tehasehind ja päritolustaatuseta materjalide väärtus teatava ajavahemiku keskmise väärtusena.

3.2.3. *Tekstiil*

Tekstiili ja rõivaste puhul on ette nähtud uued valikuvõimalused seoses välistöötlemisprotseduuride ja piirmääradega. Nende toodete jaoks on kehtestatud ka uued päritolustaatus andmise protsessid, eelkõige kanga jaoks, mis muutuks kergemini kättesaadavaks. Samuti kohaldatakse nende toodete suhtes ka täielikku kahepoolset kumulatsiooni. Selline kumulatsioon võimaldab võtta tekstiilmaterjalidega tehtavat töötlust (nt kudumine, ketramine jne) arvesse kumulatsioonialal toimivas tootmisprotsessis.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. *Põhimõtted*

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikes 9 on sätestatud: „Nõukogu võtab komisjoni [...] ettepaneku põhjal vastu otsuse, millega [...] kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku.“

Mõiste „õigusliku toimega aktid“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia hulka kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse alusel siduvad, kuid mis „võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu“⁷.

4.1.2. *Kohaldamine käesoleval juhul*

Assotsiatsiooniinõukogu on ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Egiptuse Araabia Vabariigi vahel assotsiatsiooni loomiseks sõlmitud Euroopa-Vahemere piirkonna lepinguga moodustatud organ.

Euroopa-Vahemere piirkonna lepingu protokoll nr 4 artikli 3 kohaselt võib assotsiatsiooniinõukogu otsustada kõnealuse protokoll sätteid muuta.

Akt, mis assotsiatsiooniinõukogul tuleb vastu võtta, on õigusliku toimega akt. Kavandatav akt on rahvusvahelise õiguse alusel siduv kooskõlas assotsiatsiooniinõukogu lepingu artikli 76 lõikega 2.

Kavandatav akt ei täienda ega muuda lepingu institutsioonilist raamistikku.

⁷ Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa vs. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

Seega on esildatud otsuse menetlusõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 218 lõige 9.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohaste otsuste materiaalõiguslik alus oleneb eelkõige selle kavandatava õigusakti eesmärgist ja sisust, mille kohta liidu nimel seisukoht võetakse.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhul

Kavandatud akti peamine eesmärk ja sisu on seotud ühise kaubanduspoliitikaga.

Seepärast on esildatud otsuse materiaalõiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 207 lõige 3 ja artikli 207 lõike 4 esimene lõik.

4.3. Järeldus

Esildatud otsuse õiguslik alus peaks olema ELi toimimise lepingu artikli 207 lõige 3 ja artikli 207 lõike 4 esimene lõik koostoimes artikli 218 lõikega 9.

5. MÕJU EELARVELE

Alternatiivsete päritolureeglite kehtestamisega seotud kavandatud muudatused põhinevad päritolureeglite ajakohastamise põhimõttel, et viia need kooskõlla hiljutiste vabakaubanduslepingutega kehtestatud uute suundumustega. Euroopa-Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondliku konventsiooni muudetud reeglid sisaldavad peamiselt elemente, millega lihtsustatakse tolliprotseduure, ja ajakohastatud elemente, näiteks:

piisav töö või töötlus – keskmise alusel; tehasehinna ja päritolustaatuseta materjalide väärtuse keskmise alusel arvutamine, võttes arvesse turu kõikumisi, pakub eksportijatele suuremat prognoositavust;

Päritolutõend: seda on lihtsustatud, kuna kasutatakse ainult üht tüüpi päritolusertifikaati – EUR.1;

päritolutõendi kehtivus – leebemad päritolustaatusega toodete veo tingimused, kuna kehtivust pikendatakse 4 kuult 10 kuule.

Euroopa-Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondliku konventsiooni nimetatud muudatustel ei ole märgatavat mõju ELi eelarvele, kuna nende kohaldamisala hõlmab peamiselt kaubanduse lihtsustamist ja kaasaegsete tavade konsolideerimist tolliasutustes. Nendega nähakse ette vabatahtlik hõlbustamine valdkondades, mis jäävad ametiasutuste pädevusse, ilma et see mõjutaks reeglite sisu (arvestuslik eraldamine, päritolutõendid, keskmiste kasutamine). Mõned lihtsustamise aspektid (näiteks laevade kriteeriumide vähendamine) tagavad suurema prognoositavuse, jättes välja tingimused, mida tolliasutustel on praegu raske kontrollida, samas kui teised (mittemuutmine) viitavad logistikale, ilma et see mõjutaks reeglite sisu.

Kuigi tollimaksu tagastamise sätteid on muudetud, säilitatakse tollimaksude tagastamise keeld tekstiili- ja rõivasektoris, mis on endiselt üks peamisi kauplemissektoreid Euroopa-Vahemere piirkonna alal. Muudetud reeglitega kodifitseeritakse praegune olukord, säilitades teatavate

konventsiooniosaliste suhtes praegu kohaldatava keelu. Euroopa-Vahemere piirkonna ala üldise täieliku kumulatsiooni ettepaneku eesmärk on tugevdada olemasolevaid kaubandusmustreid Euroopa-Vahemere piirkonna alal ja nende vastastikust täiendavust, kuid see ei peaks oluliselt mõjutama ELi kogutavaid tollimakse, sest kumulatsiooniga hõlmatud tooted peavad soodustuste saamiseks vastama oma ala lisandväärtuse nõudele, mis on ka praegu nii.

Põllumajandustoodete ja töödeldud põllumajandussaaduste sektori loendiga seotud reeglite muudatused hõlmavad peamiselt kohandatud metoodikat, ilma et see mõjutaks reeglite sisu. Hetkel väärtusena väljendatud piirmäärad väljendatakse massina. See kriteerium on objektiivsem ja seda on tolliasutustel lihtsam kontrollida. Tööstustoodete tootepõhiste reeglite lihtsustamisel peaks olema piiratud mõju tollitulule, sest paljudel juhtudel võivad lihtsustatud reeglitega kaasneda pigem hankimisega seotud muutused kui soodustingimustel impordi suurenemine Euroopa-Vahemere piirkonna riikidest, mis asendab importi, mille suhtes varem kohaldati imporditollimakse. Kõnealuste muutuste mõju imporditollitulule ei ole seega mõõdetav. Mis puutub kaubandusse ja selle mõjusse soodustuste kasutamisele, siis pannakse uute reeglitega ette nähtud lõdvendamisega rõhku kogu ala majanduslikule integratsioonile, näiteks tekstiilisektoris, kus soodustuste kasutamine on juba praegu väga kõrge. Täiustatud reeglid tekstiili ja kumulatsiooni kohta on peamiselt ette nähtud selleks, et tõhustada juba olemasolevat piirkondlikku integratsiooni ja materjalide kättesaadavust selle ala piires, mitte selleks, et võimaldada importida rohkem päritolustaatuseta materjale väljastpoolt seda ala.

6. KAVANDATAVA AKTI AVALDAMINE

Kuna assotsiatsiooninõukogu otsusega muudetakse lepingut, on asjakohane avaldada see otsus pärast vastuvõtmist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

seisukoha kohta, mis võetakse Euroopa Liidu nimel Euroopa-Vahemere piirkonna lepinguga (millega luuakse assotsiatsioon ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Egiptuse Araabia Vabariigi vahel) moodustatud assotsiatsiooninõukogus seoses nimetatud lepingu protokoll nr 4 (mis käsitleb mõiste „päritolustaatusega tooted” määratlust ja halduskoostöö meetodeid) muutmisega

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõiget 3 ning artikli 207 lõike 4 esimest lõiku koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

ning arvestades järgmist:

- (1) Liit sõlmis Euroopa-Vahemere piirkonna lepingu assotsiatsiooni loomiseks ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Egiptuse Araabia Vabariigi vahel (edaspidi „leping”) nõukogu otsusega 2004/635/EÜ⁸ ja see jõustus 1. juunil 2006. Leping sisaldab protokoll nr 4 mõiste „päritolustaatusega tooted” määratluse ja halduskoostöö meetodite kohta.
- (2) Vastavalt protokoll nr 4 (mis käsitleb mõiste „päritolustaatusega tooted” määratlust ja halduskoostöö meetodeid) artiklile 3⁹ võib lepingu artikli 74 lõike 1 alusel moodustatud assotsiatsiooninõukogu (edaspidi „assotsiatsiooninõukogu”) otsustada kõnealuse protokoll sätteid muuta. Leping artikli 76 lõike 2 kohaselt on tehtud otsused lepinguosaliste jaoks siduvad ning lepinguosalised võtavad nende rakendamiseks vajalikud meetmed.
- (3) Assotsiatsiooninõukogu võtab oma järgmisel istungil või kirjavahetuse teel eeldatavasti vastu otsuse protokoll nr 4 muutmise kohta.
- (4) On asjakohane määrata kindlaks liidu nimel assotsiatsiooninõukogus võetav seisukoht, kuna assotsiatsiooninõukogu otsus on liidule siduv.

⁸ Nõukogu 21. aprilli 2004. aasta otsus Euroopa-Vahemere piirkonna lepingu sõlmimise kohta assotsiatsiooni loomiseks ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Egiptuse Araabia Vabariigi vahel (ELT L 304, 30.09.2004, lk 38).

⁹ ELi-Egiptuse assotsiatsiooninõukogu 21. septembri 2015. aasta otsus nr 1/2015 (ELT L 334, 22.12.2015, lk 62).

- (5) Liit sõlmis Euroopa-Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondliku konventsiooni (edaspidi „konventsioon“) nõukogu otsusega 2013/93/EL¹⁰ ja see jõustus liidu suhtes 1. mail 2012. Konventsioon sisaldab sätteid konventsiooniosaliste vahel sõlmitud asjaomaste lepingute alusel vahetatavate kaupade päritolu kohta ning need sätted ei piira kõnealustes lepingutes kokkulepitud põhimõtete rakendamist.
- (6) Konventsiooni artikli 6 kohaselt võtavad kõik konventsiooniosalised vajalikke meetmeid, et tagada konventsiooni tulemuslik kohaldamine. Selleks peaks assotsiatsiooninõukogu võtma vastu otsuse, millega lisatakse lepingu protokollile nr 4 dünaamiline viide konventsioonile, nii et alati viidatakse konventsiooni viimasele kehtivale versioonile.
- (7) Arutelud konventsiooni muutmise üle on andnud tulemuseks uued ajakohasemad ja paindlikumad päritolureeglid, mis lisatakse konventsiooni. Liit ja Egiptus on andnud märku oma soovist kohaldada uusi reegleid kahepoolsetl niipea kui võimalik, teise võimalusena koos kehtivate reeglitega, kuni muutmisprotsess lõpule jõuab,
- (8) Pärast seda, kui nõukogu oli vastu võtnud otsuse¹¹, millega määrati kindlaks liidu seisukoht assotsieerimisenõukogus, edastas liit 2021. aasta alguses Egiptusele otsuse eelnõu, mis assotsiatsiooninõukogul tuleb vastu võtta, et üleminekuaja päritolureegleid oleks võimalik kohaldada. Tollikoostöö allkomitee viimasel koosolekul 18. oktoobril 2022 Kairos teatas Egiptus ELile, et need reeglid võeti vastu ühe reservatsiooniga A liite artikli 8 lõikes 4 sätestatud kohustusest loobumise kohta, mistõttu ei ole Euroopa Liidu Nõukogu otsus enam kohaldatav. Seepärast tuleks ELi-Egiptuse assotsiatsiooninõukogus võetav liidu uus seisukoht kehtestada uue nõukogu otsusega.
- (9) Mõlemad lepinguosalisel nõustused mitte loobuma ettevõtjate kohustusest märkida diagonaalse kumulatsiooni korral päritolutõendile ühispartnerite nimed.
- (10) Brüsselis 5. veebruaril 2020 toimunud esimesel üleminekuaja päritolureeglitega seotud tehnilisel kohtumisel leppis enamik konventsiooniosalisi riike (sealhulgas EL ja Egiptus) kokku rakendada konventsiooni läbivaadatud reegleid (edaspidi „üleminekuaja päritolureeglid“) paralleelselt konventsiooni reeglitega üleminekuajal ajutiselt kuni konventsiooni läbivaadatud reeglite vastuvõtmiseni.
- (11) Alates 1. septembrist 2021 on liidu ja konventsiooniosaliste vahel juba jõustunud päritolureegleid käsitlevate kahepoolsete protokollide võrk, mis muudab üleminekureeglid kohaldatavaks¹². Üleminekuaja päritolureeglite rakendamise protsess koostöös ülejäänud konventsiooniosalistega edeneb sedavõrd, kuivõrd osalised edenevad vastuvõtmismenetluse lõpuleviimisega.
- (12) Üleminekuaja päritolureeglite eesmärk on leevendada reegleid ja muuta kauba sooduspäritolustaatuse määramine hõlpsamaks. Kuna üleminekuaja päritolureeglid on üldiselt leebemad kui konventsiooni reeglid, võib viimastele vastavat kaupa käsitada ka

¹⁰ Nõukogu 14. aprilli 2011. aasta otsus 2013/93/EL Euroopa-Vahemere piirkonna sooduspäritolureeglite piirkondliku konventsiooni Euroopa Liidu nimel allkirjastamise kohta (ELT L 54, 26.2.2013, lk 4).

¹¹ Nõukogu 7. detsembri 2020. aasta otsus (EL) 2020/2064 Euroopa Liidu nimel võetava seisukoha kohta Euroopa-Vahemere piirkonna lepinguga (millega luuakse assotsiatsioon ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Jordaania Hašimiidi Kuningriigi vahel) asutatud assotsiatsiooninõukogus nimetatud lepingu muutmiseks seoses selle protokollile nr 4 (päritolustaatusega toodete määratluse ja halduskoostöö meetodite kohta) asendamisega (ELT L 424, 15.12.2020, lk 31).

¹² ELT C 51, 10.2.2023, lk 1.

üleminekuaja päritolureeglite kohase päritolustaatusena kaubana, välja arvatud mõned põllumajandustooted, mis on klassifitseeritud harmoneeritud süsteemi gruppidesse 2, 4–15, 16 (v.a töödeldud kalandustooted) ja 17–24.

- (13) Üleminekuaja päritolureegleid kohaldatakse paralleelselt konventsiooni päritolureeglitega, mistõttu tekib kaks eraldi kumulatsioonisüsteemi. Seetõttu nähti A liite artiklis 8 ette konventsiooni ja üleminekureeglite vahelise läbilaskvuse üldine kohaldamine.
- (14) Seetõttu peaks liidu võetav seisukoht assotsiatsiooninõukogus põhinema otsuse eelnõul,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Liidu nimel assotsiatsiooninõukogus võetav seisukoht põhineb käesolevale otsusele lisatud assotsiatsiooninõukogu otsuse eelnõul.

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud komisjonile.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*